

[Lars P. Jensen.]

glæde. Vi vil dog gerne i et udvalg meget nøje gennemdrøfte de enkelte spørgsmål med ministeren.

Når vi skal være med til at gennemføre en lovgivning angående den højere uddannelse, vil vi ved vor medvirken tilstræbe, at den mindrebemidlede ungdom eller ungdommen fra mindrebemidlede hjem får samme adgang til højere uddannelse som andre. På Danmarks socialdemokratiske ungdoms kongres i 1943 blev der vedtaget en udtalelse, som lyder — hvis jeg må bede formanden om lov til nu og lidt senere at bruge et citat —:

„Arbejderbevægelsen har som en del af den danske befolkning den største interesse i, at den højere uddannelse og den deraf betingede adgang til ledende stillinger ikke i realiteten forbeholdes bestemte samfundsklasser. Den må som repræsentant for de mindrebemidlede medvirke til også her at fjerne økonomiske skranker for den folkelige udvikling. Som selvstændig folkerørelse må den lægge vægt på, at dens kvalificerede unge får mulighed for videregående uddannelse.“

Man har endvidere den opfattelse,

„at der med hensyn til den højere uddannelse stadig foreligger et for Danmarks ungdom og for Danmarks fremtid afgørende problem, der kun kan løses ved omfattende foranstaltninger, som især må iværksættes fra det offentlige side“.

Mit parti står helt bag denne udtalelse, eller jeg må måske snarere sige dette principielle programpunkt.

Den studenterdemonstration, der var herinde forleden dag, og de cirkulærer, rigsdagen har fået derfra, udtrykker klart i deres argumentation, at vi her i Danmark har forsømt noget i så henseende. Demonstrationen gav udtryk for de dårlige forhold i al almindelighed, men værst er det selvfølgelig for de unge, der ikke kan få økonomisk støtte fra hjemmet. Det er dyrt for et økonomisk svagt hjem at bekoste en uddannelse. Jeg ved ikke, hvad det koster pr. år. Der har været nævnt forskellige tal, men det afhænger altsammen af, under hvilke forhold de unge studerende kan bo og spise. Men alle forhold taget i betragtning er det en stor procentdel af hjemmets indtægt, der går hertil, og procenten bliver unægtelig større, jo dårligere økonomisk stillet hjemmet er. Jeg kunne fristes til at spørge: Hvordan så, når der er flere børn og kun det ene af dem kan få råd til at studere? Jeg tager hatten af for de hjem, der bekoster en sådan uddannelse, de hjem,

hvor både far og mor må give afkald på livets goder og lide mange afsavn for at føre børnene frem; de gør Danmark en stor tjeneste. Det kan ikke nægtes, at vi mangler et stykke vej at gå, før vi er kommet så langt som England, hvor de 68 pct. af landets studerende dækker deres leveomkostninger i studietiden ved legater. Skævheden herhjemme giver sig klart udtryk i, at kun 7 pct. af studenterne kommer fra arbejder- og husmandshjem, skønt gruppen arbejder- og husmandshjem repræsenterer 50 pct. af befolkningen. 54 pct. af de studerende ved de højere læreanstalter kommer fra middelstanden og den højere middelstand, og disse repræsenterer kun 5 pct. af befolkningen. Vi må have disse forhold for øje, når vi skal lovgive om en højere uddannelse og dens kår i den nuværende situation.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om lovforslagets paragraffer og den af det nedsatte udvalg afgivne betænkning.

Lovforslagets § 1, punkt 1, siger, at for at skolen kan godkendes, skal den opfylde følgende betingelser: at den ejes af en handelsorganisation og drives for dennes regning, eller at den er en selvejende institution, der får tilskud enten fra den pågældende amtskommune eller den stedlige kommune eller fra en handelsorganisation. Det bestemmes altså her, at den enten skal ejes af en handelsorganisation eller være selvejende. Mit partis principielle syn på spørgsmålet om de højere læreanstalter er, at de bør ejes og drives af samfundet, men det står mig helt klart, at dette ikke kan lade sig gøre for de handelshøjskoler, som netop oprettes ude i provinsen for at dække behovet derude. At dette sker, er både naturligt og ønskeligt, idet eleverne så kan bo hjemme og også i mange tilfælde beholde deres stillinger. Jeg går ud fra, at handelshøjskolen i København, som jo reelt bør være eller blive vort handelsuniversitet, der foruden at meddele undervisning til eleverne også skal beskæftige sig med videnskabelig forskning og uddannelse af lærere, bør som alle vore andre højere læreanstalter ejes og drives af samfundet.

Hvad angår § 1, punkt 2, som omhandler de krav, der stilles til studieledere og lærerkræfter, vil jeg ikke gå ind på detaljer, men kun generelt sige, at det er selvfølgelig et meget vigtigt spørgsmål og vel også lige så vanskeligt, som det er vigtigt. Jeg forlanger heller ikke, at ministeren skal udtale sig nærmere herom, men jeg er tilfreds, hvis jeg kan få nærmere oplysninger i udvalget. Hvordan byerne Horsens, Nykøbing Falster og Svendborg har tænkt sig